

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Dei erga prauas actiones ex Scriptura, & Theologis prouidentia probatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

tionalis ac liberæ creaturæ sunt, habeatur exerceturque à Deo oportet explicare.

CERTAMEN I.

Dei erga pravas actiones ex Scriptura, & Theologis providentia probatur.

1. **H**Ac in re actiones pravas in Physicum actionis prave & illam ut materiale peccati est, siue provi à nobis ex libertate notitia legis adversantis, & ceteris prærequisitis procedit, ac tandem ut formale peccati, seu moralis malitiae vestitum, dividi ab authoribus video. Ego verò tertium hoc membrum præsentis examine omitto: quia re ipsa, ac seculæ fictione nostra, formale peccati à materiali ipsius, quod hi Authores dicunt, & imper explicuimus, nihilo differre censeo: nam quidquid ei superadditur, ut vnum quid, & forma seu malitia denominans ita exercitum actionem peccatum, purum rationis nostræ signum esse, & de quo non alia, quam de cogitatione nostra fingente haberi à Deo providentia possit: Distingui verò actio prava, ut materiale peccati, seu ut etiam formale peccati est, debet, quatenus ad Dei providentiam de ipsa agimus, in duplici statu, seu signo, nature: scilicet, vel pro priori nature ad eius existentiam, quo pacto divina providentia versari videtur, ut actio prava seu materiale peccati pro posteriori nature absolute sit, vel pro posteriori nature ad eius existentiam, ut de actione illa prava semel facta, & præmissa aliquid vitæ agat eamve ordinet, vel ipsa utatur ad aliquid aliud agendum.

2. Et circa actionem pravam, ut existat, & sit, omnem Dei providentiam negavit Auctores 12. Metaph. comm. 37. & 12. & sine paraphras. argumento cert. 4. referendo, ac resistendo. Nec nimium ab hoc errore visus est mihi distare Iul. Sirenus 3. de provid. c. 12. sub init. scribens (teste Ruiz d. citata c. 7. n. 4.) voluntates pravas, & omnes operationes peccatas, in quantum ad Deum relatas, temeris vel fortuito eveniunt, quævis, Catholice futuri possumus. Quod autem temere ac fortuito alicui obvenit, procul dubio extra, vel extra ipsius eventus providentiam. Deceptus autem fuit: ea solunt que ex intentione, & voluntate alienis veniunt, non casu & fortuito ipsius non extra eius providentiam, reliqua verò temere illi, & casu, ac ultra eius providentiam contingere credens. Et crederem Arist. erga actiones pravas ut in se ipsam intentionem, providentiam non admisisse, cum semel tantum eam erga pravas actiones, & ipsos admiserit 10. Ethic. c. 8. sub fin. recitans q. 2. cert. 1. n. 4. De pravis vero actionibus in actu secundo positis, & factis divine providentia, & ordinationi ad aliquid aliud efficiendum (præter Atheos qui Deum negant, & Epicureos paucosque alios Philosophos peccatos Dei assertores, eius vero providentiam negantes q. 1. cert. 1. Euriptidem, & Menandrum, qui ut vidimus q. 2. cert. 1. n. 2. eam erga rationes creaturas omnino rececunt) nemo siue Philosophus, siue Theologus est, qui neget: quinque Patres omnes constanter, & consone fatentur, demonstrantque abunde ab ipsis est ex dispari meritis vitæ huius fortuna, ex qua & iudicium nostrarum actionum, ac debita retributio in seculo alio, nostraque subinde retributio demonstratur q. hac 2. cert. 1. inde enim evidens est præmissa à Deo absolute peccata ad iustitiam exercendam ordinari, quare & absolute divine providentia subiacet, ut puniantur.

3. Prima igitur conclusio evidens omnium Patrum, Doctorum Theologorum, & Philosophorum præter Atheos Epicureos, Euriptidem, & Menandrum, bonum sit sententia & dogmatica in fide est. Actionum pravarum in actu secundo, & absolute existentium peccatorum providentia in Deo est: ex eorum punitione demonstratur primo. Secundo probatur iustitiam consequentia ex fide certissimi principis. Constat quippe expressis 45. scripturæ testimoniis actiones pravas eliciunt cum libertate, aduerentia legis prohibentis, & distantia rationis, contra quæ sunt, & aliis (si que sunt) omnibus requisitis ut sint absolute peccata in bonum, siue aliorum, siue ipsorum peccantium.

Christoph. de Orrego de Deo Var. Tomus II.

à Deo frequenter esse cōversas. Patet ex historia Genes. de peccato fratrum Ioseph in eius ab ipsis venditione Egyptio; in penitentia delinquentium de admisis peccatis toties à scriptura asserta: populi iudicii Davidis, Apostolorum Petri, Pauli, & Matthæi, & aliorum, quam à Deo eiusque providentia fuisse fidei dogma etiam existimamus humilitas, timor, & similes affectus ob peccata commissa pluries à scriptura narrati, cuilibetque experientis propriis comprobati: Christi, & Martyrum gloria, ex Iudeorum crucifigentium, tortorum, & carnificum flagitiis suborta. Vide conclusio hæc negari nequit, quia scripturæ non semel, sed sexcentis negans aduerfetur propria experientia confirmata.

4. De actionibus pravis, etiam ex aduerfentia, libertate, & requisitis cuilibet ut pravae sint, pro natura priori ad ipsorum absolutam existentiam siue ut sint (non tamen in se) contra Auctores errorem memoratum n. 2. Dei providentiam Catholici omnes Theologi ex sacra pagina & concordia Patrum sententia tuerunt. Alex. 1. part. q. 6. m. 4. art. 1. Albertin. 1. p. q. 67. m. 3. part. 4. S. Thom. 1. d. 39. q. 2. art. 2. corp. fin. q. 5. de veritat. 4. 1. p. q. 22. art. 2. ad 2. 4. & 5. Carthus. in 1. d. 39. q. 1. col. 3. & 4. Durand. q. 3. etiam dicat pro illo priori provideri ne fiant, quo totum quod intendimus non dicit, etiam non contradicat, neque provideri à Deo ut fiant non intentione adhue. Richard. ibid. art. 2. Argentina. art. 4. Aureolus d. 40. art. 3. S. Bonau. d. 46. art. 1. q. 1. circa fin. Ferrara 3. contra gent. c. 71. concordant doctrinæ S. Th. omnes eius interpretes ad locum 1. p. Caiet. Banez Nazari. Molina, Vasquez, ac reliqui Pennotus item 5. Propugnac. c. 9. quibus & Ruiz citata disp. 2. & nos assentimur. Sed statim occurrit difficultas de nomine videtur enim, si Deus de actionibus pravis, ac peccatis ut sint providentiam habere admittatur dicendum itidem esse, actiones pravas, & peccata esse à Deo provisa: quod, & effectus esse diuine providentia absolute significat: idcirco illationem negandam docent Aureol. art. 2. col. 1. 6. autem, Vasquez sub fin. Commentarii ad art. 2. citatum. Nescio tamen, quare ratione Scholastico rigore consequentia negari queat, actu circa obiectum aliquod admisso, huius ab illo denominatio: est siquidem negare denominationem passivam obiecto, circa quod actus admittitur in eodem circa illud versatur, & admisso, quod ego amem Petrum, negare Petrum amari à me: id est idem ipsum, quod in antecedente admittitur, in consequenti negare. Quod autem ignaris illud præterea absurdum sonet, ipsorum, non consequentia vitium est: cum providentia de se, ac proinde erga actionem pravam, & peccatum rei cuius providentia est efficientiam non sonet (ipsis Aureol. & Valg. ac reliquis Theologis fatentibus, qui proinde passiva effectus denominatio debeat, aut possit respondere).

5. Secunda hæc, & communis conclusio probatur primo ex sacra pagina innumeris locis, quibus Deus præcipere illas ad easque dicitur adhortari, suadere, excitare, ac monere 2. Reg. 14. Exod. 9. & ad Rom. 9. alibi innumeris, quæ pro Thomistico decreto prædeterminatio materialis peccati produximus, atque indebitum, gentiumque sensum exposuimus, tom. 1. de Deo vno contr. 3. d. 2. q. 2. cert. 1. tota siquidem omnia adeo in scriptura frequentia, etiam lapsi, & errori minus Sapientium exposta, Deus esse voluit, ut haec providentia suæ erga nostras actiones pravas veritatem intimaret; nec circa suum consilium altissimum, & providentiam euenire putarem. Clarius autem adhuc traditur Act. 2. vbi de Christo Domino ad Iudæos dicitur. Hinc definitio consilio, & præsentia Dei traditum per manus iniquorum affligentes interemisti. & cap. 4. conveniunt vere in civitate ista. aduersus Sacerdotum tuum Iesum, quem vixisti Herodes, & Pilatus cum gentibus, & populus Israël facere, quia manus tua, & consilium tuum decreverunt fieri. Consilium autem hic (ut ex textu patet) quod Deus de nefaria Christi cæde habuit, seu, quod idem est iuxta S. Tho. 1. p. q. 22. a. 1. ad 1. providentiam significat. Neque hic finis ulterioris intentio medio infando illo facinore Iudæorum præcito conditionate consequendi defuit Deo ipsi, ut ad providentia proprietatem opus erat: ut ex scriptura constat, & Ecclesia canit in Symbolis, Propter nos homines, & propter nostram salutem.

6. Sed clarius, atque irresistibilis de providentia Dei, ut actiones pravae sint, non intentione, ut diximus.

Fl. 3. 8c

